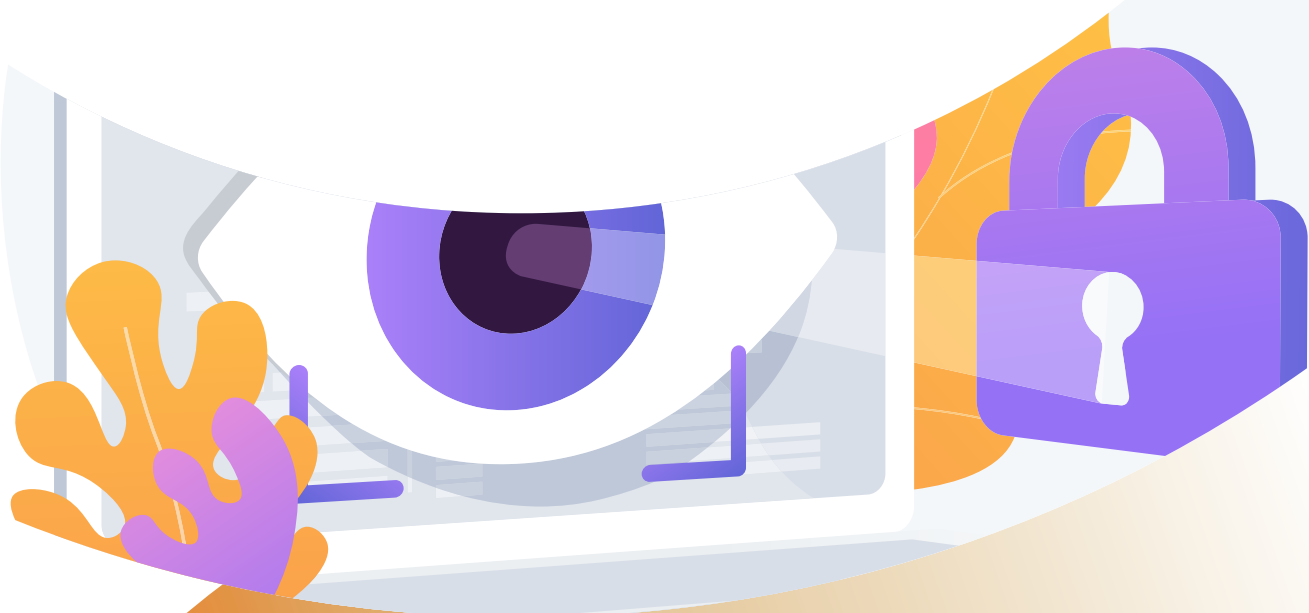

KÖNYVTÁRI TREND/ JELENTÉSEK

2015-2023 / 2023 / 10.

AKADÁLYMENTESSÉG

Magyar Nemzeti Múzeum
Közcgyűjteményi Központ

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR

AKADÁLYMENTESSÉG A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOKON

BEMUTATJUK A MAGYARORSZÁGI KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOKON AZ AKADÁLYMENTESSÉG FŐBB JELLEMZŐIT.

Az alábbi jelentés az országos könyvtári statisztika OSAP 1442 adatlapról származó adatok alapján mutatja be az összes működő magyarországi könyvtári szolgáltatási pont fogyatékkal élő személyek könyvtárhasználatának akadálymentességére vonatkozó főbb jellemzőit a következő kérdéskörök mentén: a könyvtári szolgáltatási pontok külső megközelítése, a könyvtári szolgáltatási pontokon belüli közlekedés, a könyvtári szolgáltatási pontok belső helyiségeinek felszereltsége, a könyvtári weblap akadálymentessége, a könyvtári szolgáltatási pontok szolgáltatásai fogyatékkal élő személyek számára.

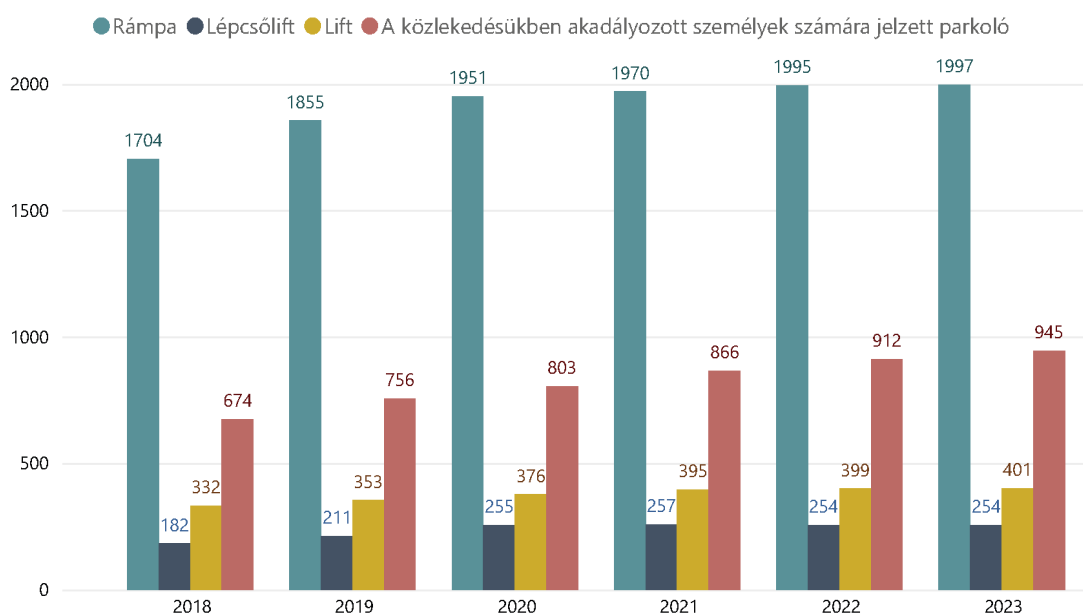
1. A könyvtári szolgáltatási pontok külső megközelítése;
2. A könyvtári szolgáltatási pontokon belüli közlekedés;
3. A könyvtári szolgáltatási pontok belső helyiségeinek felszereltsége;
4. A könyvtári weblap akadálymentessége;

5. A könyvtári szolgáltatási pontok szolgáltatásai fogyatékkal élő személyek számára.

1. A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK KÜLSŐ MEGKÖZELÍTÉSE

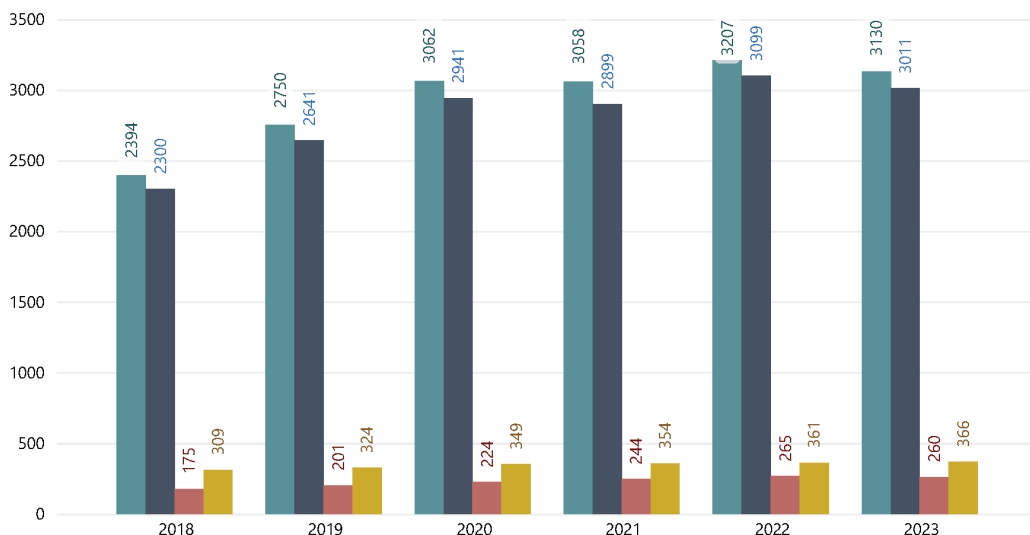
Az országos könyvtári statisztika (OASP 1442) alapján a 2018-as évben 3940, 2019-ben 3907, 2020-ban 3901, 2021-ben 3889, 2022-ben 3881, 2023-ban 3850 működő könyvtári szolgáltatási pontot regisztráltunk az országban, amelyek zömében arra törekszenek, hogy a különböző fogyatékkal élő személyek is minél inkább igénybe tudják venni a könyvtári szolgáltatásokat. 2015 és 2023 között az akadálymentességet lehetővé tevő infrastruktúra folyamatos fejlődését láthatjuk. 2023-ra a rámpával rendelkező könyvtárak száma 1997-re, a lifttel rendelkezőké 401-re, a jelzett parkolóval rendelkezőké pedig 945-re emelkedett, míg a lépcsőliftek számában nem történt változás 2022-höz képest (1. ábra).

1. ÁBRA: A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK KÜLSŐ MEGKÖZELÍTÉSE 2018–2023

2. ÁBRA: A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOKON BELÜLI KÖZLEKEDÉS 2018–2023

● Az ajtók belmérete min. 0,90 m ● A folyosók szélessége min. 1,20 m ● Látássérült személyek számára vezetősáv van ● Az emeletek felvonóval elérhetőek

2. A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOKON BELÜLI KÖZLEKEDÉS

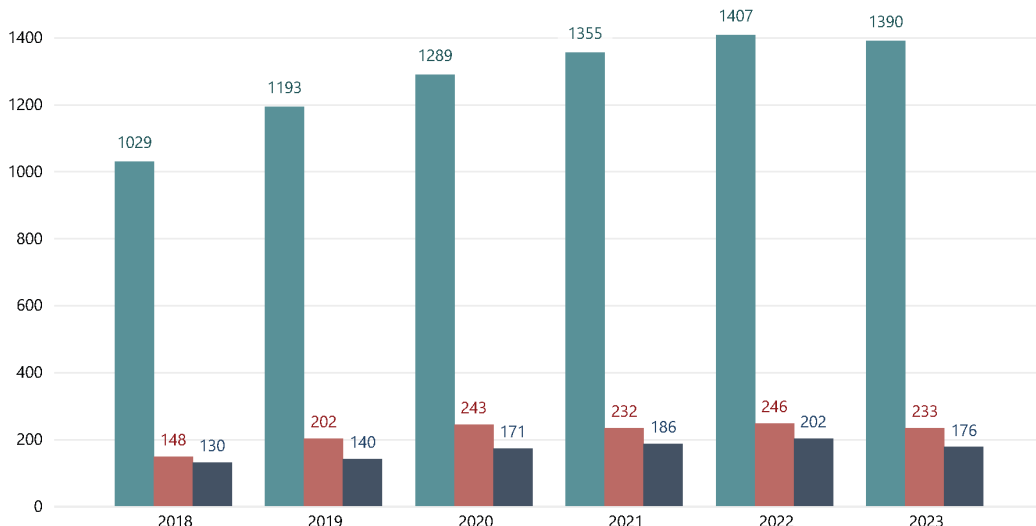
2018-tól fejlődést tapasztalunk a vizsgált, különböző fogyatékkal élők személyek könyvtárakon belüli közlekedését segítő infrastrukturális jellemzők tekintetében is. Míg 2018-ban 3940 könyvtári szolgáltatási pontból 2394-ben érte el a belső ajtók szélessége a 0,9 métert, és 2300-ban volt a folyosók szélessége legalább 1,2 méter, addig 2022-ben a 3881 adatszolgáltató intézményből már 3207-ben érte el a belső ajtók szélessége a 0,9 métert, illetve 3099-ben volt a folyosók szélessége legalább 1,2 méter. A látássérült személyek részére kialakított vezetősávokkal ellátott könyvtárak száma 265-re, valamint a személyfelvonóval rendelkező könyvtárak száma 361-re nőtt 2022-re. A 2023-as referenciaévben a 3850 adatszolgáltató könyvtár válaszai alapján a 2022. évihez hasonló arányok rajzolódni ki (2. ábra).

3. A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK BELSŐ HELYSÉGEINEK FELSZERELTSÉGE

A belső helyiségek felszereltségében is pozitív irányú változást láthatunk. 2018-ban a 3940 könyvtári szolgáltatási pontból 1029 rendelkezett mozgáskorlátozottak számára is megfelelően kiépített mosdóhelyiséggel, 148 hallássérülteket segítő indukciós hurokkal és 130 látássérülteket segítő vezetősávval. 2022-re a 3881 adatszolgáltató könyvtárból már 1407 rendelkezett mozgáskorlátozottak számára is megfelelően kiépített mosdóhelyiséggel, 246 hallássérülteket segítő indukciós hurokkal, illetve 246 látássérülteket segítő vezetősávval. 2023-ban megállt, illetve kissé visszaesett a speciálisan felszerelt könyvtárak számának emelkedése, aminek részben az adatszolgáltatók számának csökkenése (3850), valamint más intézményekkel történt összevonásuk adhat magyarázatot (3. ábra).

3. ÁBRA: A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK BELSŐ HELYSÉGEINEK FELSZERELTSÉGE 2018–2023

● Kiépített mosdó mozgáskorlátozott személyek számára ● Hallássérült személyek számára indukciós hurok ● Látássérült személyek számára vezetősáv

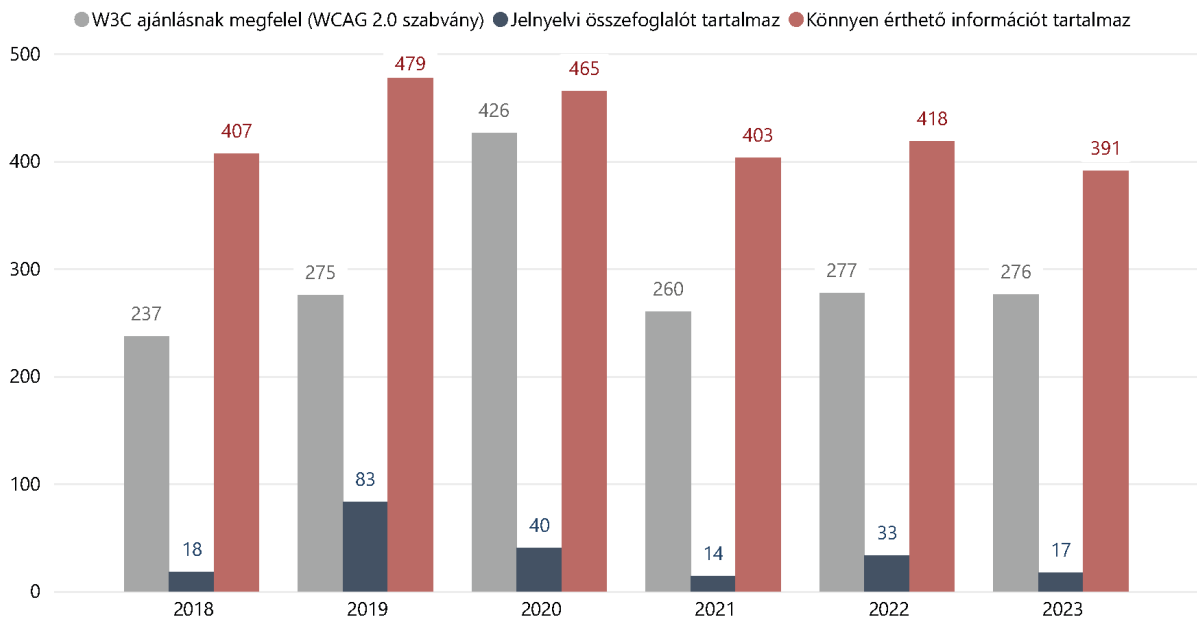

4. A KÖNYVTÁRI WEBLAP AKADÁLYMENTESSÉGE

Az akadálymentesített weboldalak tekintetében már sokkal vegyesebb és változékonyabb képet mutatnak az idősoros adatok. 2018-ban 18 darab akadálymentes könyvtári weblap tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 237 felelt meg a W3C ajánlásának, és 407 weblapon volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ. 2019-ben 83 darab akadálymentes könyvtári weblap tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 275 felelt meg a W3C ajánlásának, és 479 weblapon volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ. 2020-ban 40 darab akadálymentes könyvtári weblap tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 426 felelt meg a W3C ajánlásának, és 465 weblapon volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ. 2021-ben 14 darab akadálymentes könyvtári weblap tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 260 felelt meg a W3C ajánlásának, és 403 weblapon volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ. 2022-ben minden érték esetében emelkedés figyelhető meg, legnagyobb arányban a jelnyelvi összefoglalót tartalmazó weboldalak esetében, a számuk több mint kétszeresére nőtt. 2023-ban 17 darab akadálymentes könyvtári weblapot regisztráltunk, amely tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 276 oldal felelt meg a W3C ajánlásának, és 391 weblapon volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ (4. ábra).

W3C ajánlásának, és 465 weblapon volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ. 2021-ben 14 darab akadálymentes könyvtári weblap tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 260 felelt meg a W3C ajánlásának, és 403 weblapon volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ. 2022-ben minden érték esetében emelkedés figyelhető meg, legnagyobb arányban a jelnyelvi összefoglalót tartalmazó weboldalak esetében, a számuk több mint kétszeresére nőtt. 2023-ban 17 darab akadálymentes könyvtári weblapot regisztráltunk, amely tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 276 oldal felelt meg a W3C ajánlásának, és 391 weblapon volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ (4. ábra).

4. ÁBRA: A KÖNYVTÁRI WEBLAP AKADÁLYMENTESSÉGE 2018–2023

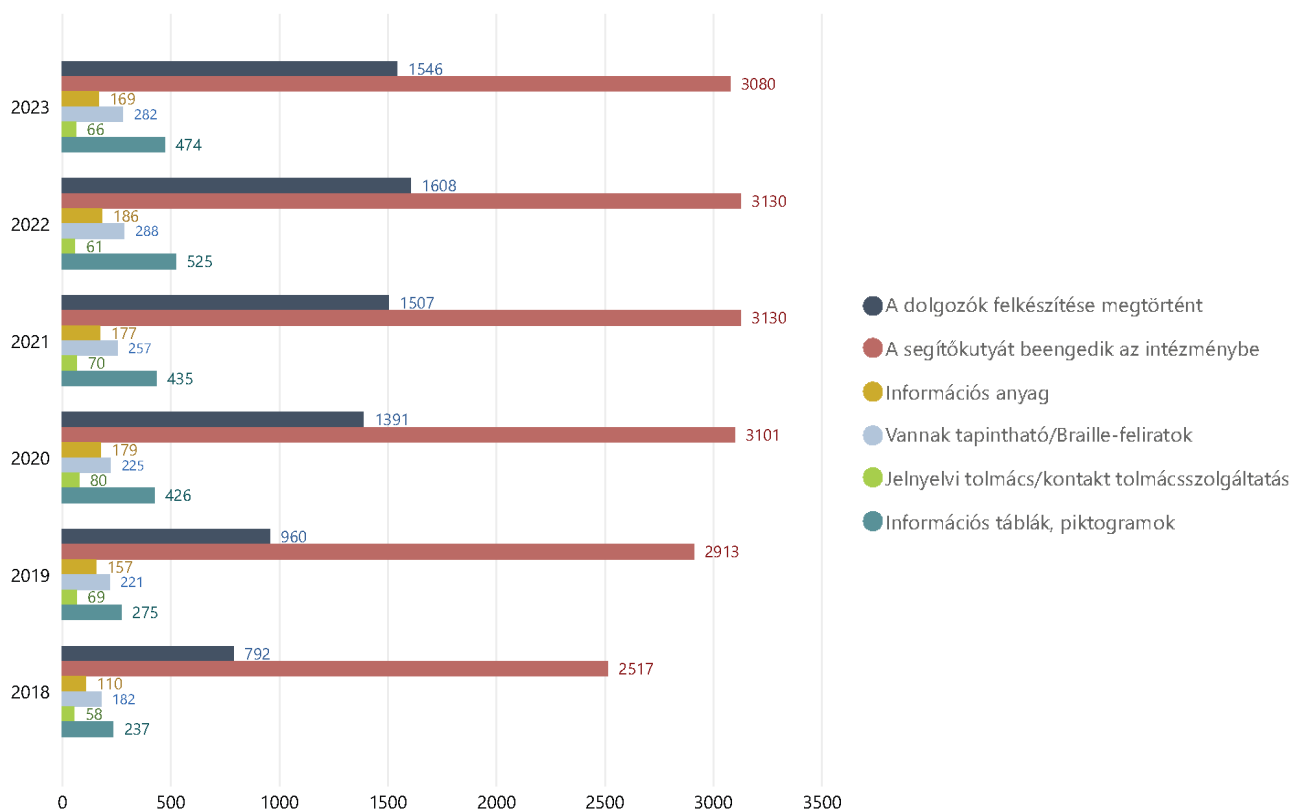

5. A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK SZOLGÁLTATÁSAI FOGYATÉKKAL ÉLŐ SZEMÉLYEK SZÁMÁRA

A fogyatékkal élő személyek számára nyújtott szolgáltatások többségében szintén enyhe emelkedést figyelhetünk meg 2018 és 2022 között. Az egyetlen

kivétel ezalól a könyvtári szolgáltatási pontokon rendelkezésre álló jelnyelvi tolmács/kontakt tolmácsszolgáltatás esete, amelynek aránya a vizsgált időszakban 2 százalékon stagnált. 2023-ban nagyjából hasonló arányokat láthatunk, mint az azt megelőző pár évben (5. ábra).

5. ÁBRA: SZOLGÁLTATÁSOK FOGYATÉKKAL ÉLŐ SZEMÉLYEK SZÁMÁRA 2018–2023

Magyar Nemzeti Múzeum
Közgyűjteményi Központ

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR

KÉSZÍTETTE Havadi Gergő, Erdélyi Károly, Bebiák Magdolna
LEKTORÁLTA Szüts Etele, a Könyvtári Intézet igazgatója
OLVASÓSZERKESZTŐ Horváth Barnabás Dávid
LAPTERV Kóbor Szilvia

FELELŐS KIADÓ Rózsa Dávid, az MNMKG OSZK főigazgatója

A KÉZIRAT LEZÁRÁSA: 2024. november
2015–2023 (2024. évi 10. szám)
ISSN 2939-7480